

Nr. 12, 7. januar 2009

[Presset på arbejdsmarkedet aftager, side 1](#)

[Offentlige virksomheder mangler mange medarbejdere, side 3](#)

[Stigende ledighed – men fra meget lavt niveau, side 5](#)

Presset på arbejdsmarkedet aftager

De danske virksomheder rekrutterer mindre, men der er stadig mange virksomheder, der ikke kan få den efterspurgte arbejdskraft.

Den historiske lave ledighed har ikke givet arbejdsgiverne større problemer med at rekruttere efterspurgt arbejdskraft – tværtimod. I 2. halvår 2007 rekrutterede virksomhederne forgæves til ca. 66.000 stillinger i en to måneders periode – dette tal er faldet til 30.000 for 2. halvår 2008.

Det viser nye tal fra

Arbejdsmarkedsstyrelsen på baggrund af en større virksomhedssurvey gennemført af Rambøll Management.

Forgæves rekrutteringer

År	Antal stillinger virksomhederne har rekrutteret forgæves til
2. halvår 2008	30.000
2. halvår 2007	66.000

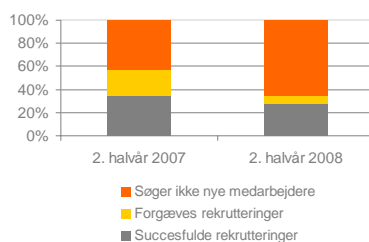
Kilde: Rekruttering, 2. halvår 2007 og 2008

Mindre efterspørgsel efter arbejdskraft

Det store fald i antallet af forgæves rekrutteringer skal ses i lyset af, at en langt større andel af de danske virksomheder ikke har søgt nye medarbejdere i undersøgelsesperioden i 2. halvår 2008. 43 procent af

virksomhederne søgte ikke nye medarbejdere i 2. halvår 2007, mens denne andel udgjorde hele 65 procent i samme periode 2008.

Andel virksomheder

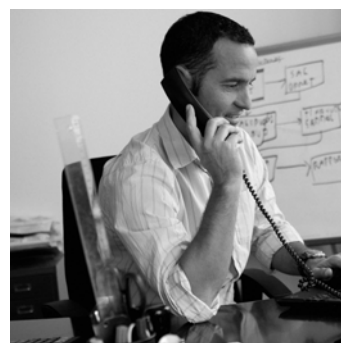
Kilde: Rekruttering, 2. halvår 2007 og 2008

Undersøgelsen viser altså, at der trods et aftagende pres på arbejdsmarkedet stadig er virksomheder, der ikke kan rekruttere relevante medarbejdere.

Nye job skabes stadig

Det er ifølge økonomisk vismand Jan Rose Skaksen ikke overraskende, at virksomhederne stadig rekrutterer forgæves, da der trods begyndende økonomisk recession stadig skabes nye job på arbejdsmarkedet.

”Det er langt fra sådan, at der ikke skabes nye job i en nedgangstid som den nuværende situation. Der skabes dog naturligvis færre job end i opgangstider”, siger Jan Rose Skaksen.

I øvrigt mener han, at det er vigtigt at have fokus på det lange sigte i arbejdsmarkedspolitikken, således at den strukturelle ledighed forbliver lav. Det vil dog blive en udfordring for beskæftigessystemet.

"I praksis bliver der nye udfordringer, idet det kan tage længere tid for ledige at finde job. Der vil højst sandsynligt også være flere 'mismatches' end der er set i de seneste år, dvs. hvor de efterspurgte kompetencer ikke svarer til de udbudte", siger Jan Rose Skaksen.

Aktiv beskæftigelsesindsats nødvendig

I en situation som den nuværende skal der stadig gøres en stor indsats beskæftigelsespolitisk, mener Jan Rose Skaksen.

"Det er vigtigt, at der ikke bliver 'slappet af' i beskæftigelsespolitikken, idet vi så meget vel kan komme til at få en mere

vedvarende stigning i ledigheden", udtaler han.

Om undersøgelsen

Arbejdsmarkedsstyrelsen har i 2. halvår 2008 (perioden fra primo juli 2008 til ultimo oktober 2008) via Rambøll Management gennemført en stikprøveundersøgelse blandt 14.055 virksomheder i Danmark. Virksomhederne repræsenterer ca. 45 procent af den samlede beskæftigelse på det danske arbejdsmarked.

I undersøgelsen er virksomhederne blevet spurgt om følgende: (1) Hvorvidt de inden for de seneste to måneder forgæves har forsøgt at rekruttere nye medarbejdere, (2) hvor mange personer det drejer sig om, (3) om den forgæves rekruttering har betydet, at de har opgivet ordrer eller aktiviteter i de to måneder.

Læs hele undersøgelsen på www.ams.dk under publikationer

Offentlige virksomheder mangler mange medarbejdere

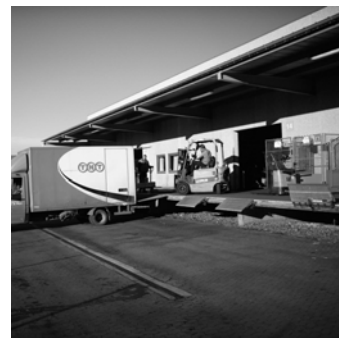
Til trods for at manglen på arbejdskraft er faldet det seneste år, har offentlige virksomheder stadig svært ved at få besat ledige stillinger. Det viser nye tal fra Arbejdsmarkedsstyrelsen.

I de primært offentlige brancher, undervisning, offentlig administration, forsvar og politi samt sundhed og socialvæsen, var der i 2. halvår 2008 mere end 6.500 forgæves rekrutteringer.

Det seneste år har samtlige brancher oplevet et fald i antallet af forgæves rekrutteringer. Men i brancher, der hovedsageligt består af offentlige virksomheder, er faldet meget begrænset.

På et år er antallet af forgæves rekrutteringer faldet med godt 50 procent. Det største fald i antallet af forgæves rekrutterede er sket inden for transportbranchen. Her har været et fald på knap 80 procent. Også inden for branchen bygge og anlæg har faldet været omfattende, næsten 70 procent.

I de primært offentlige brancher, undervisning, offentlig administration, forsvar og politi samt sundhed og socialvæsen, er faldet derimod kun på mellem 20 og 30 procent.

Forgæves rekrutteringer fordelt på branche, 2. halvår 2007 og 2008

Branche	Antal beskæftigede	Forgæves rekrutteringer		
		2007	2008	Ændring
Sundhed og socialvæsen	494.021	6.337	4.998	-21 %
Undervisning	208.958	1.045	756	-27 %
Offentlig administration, forsvar og politi	145.215	1.174	808	-31 %
Handel	430.215	10.947	5.051	-54 %
Industri	371.724	6.814	2.612	-62 %
Bygge og anlæg	191.617	10.104	3.095	-69 %
Transport	144.117	3.867	813	-79 %
Alle brancher i alt	2.813.734	65.942	29.616	-55 %

Kilder: Rekruttering 2. halvår 2007 og 2008, Danmarks Statistik (RAS 2007).

Note: Tabellen indeholder de syv brancher med flest beskæftigede på landsplan. Der er i alt 21 brancher i DB07.

Offentlige virksomheder mindre konjunkturfølsomme

Professor Kjeld Møller Pedersen fra Syddansk Universitet forklarer, at de offentlige arbejdspladser er langt mindre konjunkturfølsomme end de private, og at det er en af forklaringerne på forskellene i branchernes rekrutteringssituation.

"I den periode, hvor undersøgelsen er foretaget, er konjunkturerne vendt og det kan gradvist mærkes i den private sektor. Det overrasker mig, at der er sket en forbedring af rekrutteringssituationen i den offentlige sektor. Der er ikke sket ændringer af betydning i tilgangen af arbejdskraft i perioden og efterspørgslen

efter sundhedsydelse er ikke faldet", udtaler han.

Det bliver ikke nemmere at få besat stillingerne i fremtiden

Rekrutteringssituationen ser ikke umiddelbart ud til at blive bedre i fremtiden. Ifølge en rapport udarbejdet af Kjeld Møller Pedersen, vil der omkring 2015-20 mangle 5-6.000 sygeplejersker, 5.000 SOSU-assistenters og -hjælpere samt 2.000 læger. Denne mangel er uanset konjunktursituationen og skyldes befolkningens ændrede alderssammensætning.

"Tilgangen af nyuddannede matcher ikke afgang til pension, ligesom eventuelt ledige fra den private sektor ikke umiddelbart kan erstatte f.eks. sygeplejersker, lærere, politibetjente, linjeofficerer eller læger," siger Kjeld Møller Pedersen.

Personalepolitiske udfordringer

Det er en stor udfordring for mange af de offentlige arbejdspladser at tiltrække og fastholde medarbejdere. Ifølge Kjeld Møller Pedersen er udfordringerne primært af personalepolitisk karakter.

"Der skal skabes forhold, der bedre sikrer fastholdelse, og måske tilskyndelser til, at deltidsansættelse erstattes af fuldtidsansættelse. Samtidig skal den offentlige sektor arbejde med at sikre et bedre image af arbejdsforholdene, men det hjælper dog ikke her-og-nu på rekrutteringssituationen", siger han.

Om undersøgelsen

Arbejdsmarkedsstyrelsen har i 2. halvår 2008 (perioden fra primo juli 2008 til ultimo oktober 2008) via Rambøll Management gennemført en stikprøveundersøgelse blandt 14.055 virksomheder i Danmark. Virksomhederne repræsenterer ca. 45 procent af den samlede beskæftigelse på det danske arbejdsmarked.

I undersøgelsen er virksomhederne blevet spurgt om følgende: (1) Hvorvidt de inden for de seneste to måneder forgæves har forsøgt at rekruttere nye medarbejdere, (2) hvor mange personer det drejer sig om, (3) om den forgæves rekruttering har betydet, at de har opgivet ordrer eller aktiviteter i de to måneder.

Læs hele undersøgelsen på www.ams.dk under publikationer

Stigende ledighed – men fra meget lavt niveau

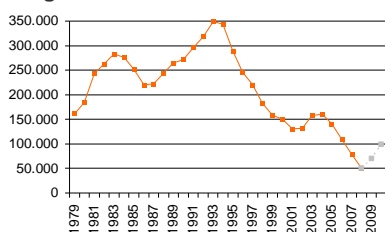
Selvom ledigheden er stigende, vil den danske ledighed ligge på et historisk lavt niveau i både 2009 og 2010.

Vi står foran stigende ledighed. Det er alle økonomer enige om. Men Danmark har et rigtigt godt udgangspunkt i den historisk lave ledighed.

Regeringen skønner, at ledigheden vil stige til 70.000 personer i 2009 og yderligere til 99.000 personer i 2010. Det er mere end en fordobling i forhold til 3. kvartal 2008, hvor ledigheden var på 45.000 personer.

Selvom konjunkturerne er vendt, er der meget langt op til tidligere tiders arbejdsløshedstal. I midten af 1990'erne var ledigheden på 350.000 personer, og der var ikke under 100.000 ledige ét eneste år i perioden 1979-2006.

Ledighed 1979-2010

Note: Målt i fuldtidspersoner. Der er databrud. Ledighedstal for 2001 og frem er opgjort efter ny metode. Ledighedstal efter den nye metode er ifølge Danmarks Statistik 14-15.000 personer lavere end efter den gamle.
Kilder: 1979-2007 Statistikkbanken.dk, 2008-2010 Finansministeriets prognose.

Ifølge Per H. Hansen, der er professor ved Handelshøjskolen i København og ekspert i økonomisk historie, skal man

huske det meget lave udgangspunkt, når man diskuterer stigning i ledigheden.

”Det er klart, at ledigheden næsten kun kan stige fra det nuværende niveau. Et yderligere fald er nærmest utænkeligt. Men selv, hvis ledigheden stiger til 100.000 personer i 2010, vil vi stadig have en meget lav ledighed i historisk perspektiv,” siger han

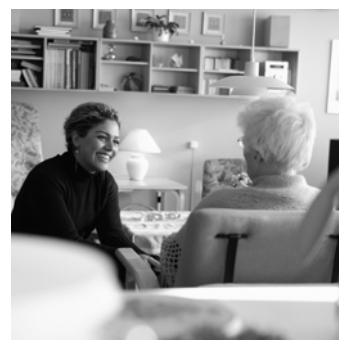
Per H. Hansen peger på, at dårlige konjunkturer – som er midlertidige – ikke ændrer ved, at befolkningens aldring vil lægge pres på arbejdsmarkedet fremover.

”Det er små årgange, der kommer ud på arbejdsmarkedet i de kommende år. Og det er store årgange, der går på pension. Det vil alt andet lige sætte grænser for, hvor meget ledigheden vil stige – selv i en dårlig konjunktursituation,” siger han.

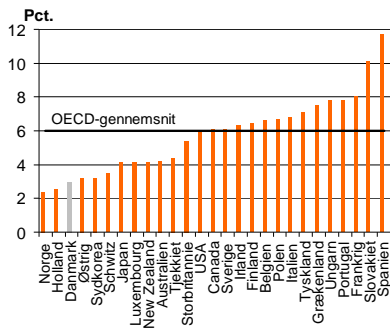
Bedre udgangspunkt end andre lande

Danmark er bedre rustet til en lavkonjunktur end andre lande. Det viser tal fra OECD – den økonomiske samarbejdsorganisation for verdens udviklede lande. Den danske ledighed var i 3. kvartal 2008 omkring det halve af gennemsnittet i de øvrige OECD-lande.

En fordoblet dansk ledighed i 2010 vil derfor betyde, at det danske ledighedsniveau vil komme på niveau med det, der i øjeblikket er i de øvrige udviklede lande.

Ledighedsprocent i OECD-landene, 3. kvartal 2008

Note: Der er tale om standardiserede ledighedstal (se boksen nedenfor). Tal for Storbritannien, Italien og Grækenland vedrører 2. kvartal 2008.
Kilde: OECD

Om ledighedstal fra OECD

For at kunne sammenligne ledigheden mellem lande, sætter OECD ledighedstallene på fælles form – den såkaldt *standardiserede ledighed*.

I den standardiserede ledighed tæller man med, selvom man ikke modtager dagpenge eller kontanthjælp. Det betyder, at OECD's ledighedstal er højere end de danske. Eksempelvis tæller jobsøgende pensionister, efterlønnere og studerende med i OECD's ledighedsstatistik.